

SLOVENSKI NAROD.

Ima vsak dan svojo, imenitno nedeljo in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 18 gld., za četrt leta 3 gld. 80 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za ostanila plačuje se od štiritopsne petič-vrste po 6 kr., če se ostanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari.

Državni proračun za l. 1897.

Danes se je pričela v poslanski zbornici generalna razprava o budžetu za bodoče leto. Ta proračun zopet kaže, da država leto za letom več izdaja in vsled tega tudi vedno več zahteva od davkoplačevalcev. In sicer se gre tu za ogromne svote, katere morajo vznemirjati slehernega opazovalca! Poročilo proračunskega odseka samo primerja državne stroške in dohodke v letu 1868. s sedanjim finančnim stanjem. Tu vidimo, da je potreščina za skupna dela in deželno brambo leta 1868. znašala 89.9 milijonov goldinarjev; do leta 1897. pa je poskočila za 51.9 mil. gold., tako da znaša 141.8 mil. gld. Upravnih izdatkov je l. 1868. bilo 50.2 mil. gld., sedaj pa jih je 122.9 mil. gld., torej za 72.7 milijonov gld. več. Kako je z dohodki? Direktni davki so l. 1868. vrgli 74 milijonov, v l. 1895. pa 119.5 milijonov, tedaj so se pomnožili za 45.5 milijonov. Indirektni davki so leta 1868. donesli 129.5 milijonov, l. 1895. pa 266.2 milijonov, torej 136.7 milijonov več. Dohodek pri carini je v tej dobi poskočil od 11.1 milijonov na 49.8 mil. Povprek so torej državni dohodki pomnožili se vsako leto za 8.2 milijonov goldinarjev. Zapiske imamo pred sabo, da so leta 1835. vrgli direktni davki 48.2 milijonov, indirektni pa 74.5 milijonov, in da vsi državni dohodki so znašali le 137.1 milijonov! Poročilo odsekovo je nadalje preračunilo, da so se do l. 1894. vsako leto povprek zvišali in sicer izdatki za 3 milijone, a dohodki iz davkov za 8 milijonov. Tako je bilo mogoče, da se je zalagalo večje stroške in višje obresti državnega dolga, zraven pa nabralo prebitkov v osemletni dobi od 1889 do 1895. leta za celih 139 milijonov goldinarjev, ali povprek vsako leto za 2.0 milijonov.

Po sklepih proračunskega odseka znaša naj potrebščina 688,039,863 gld. (po vladni predlogi 692,161,183 gld.), pokritje 689,155,139 gld. (po vladni predlogi 692,703,059 gld.), prebitok

torej 1,115,276 gld. (572,000 gld. več nego po vladni predlogi.)

Preliminare pro 1897 je za 2½ milijona nižji, nego faktični uspeh l. 1894. in za petnajst milijonov višji, nego li dejanski uspeh leta 1895. Reserva dohodkov, torej tisto, za kolikor proračun zaostane za pričakovanim uspehom, znaša triin-trideset milijonov.

Takšno budgetovanje obuja resne pomisleke! Če se pri proračunu dohodki za celih 33 milijonov nižje vzamejo, potem se seveda finančni minister lahko upira slehernemu znižanju davkov ali odpravi še tako odijoznih in nemoralnih dohodkov, kakoršna je loterija in časniški kolek, in na drugi strani mu je tudi mogoče, da za vsak novi še tako majhen izdatek zahteva nov davek. To poslednje se je pokazalo pri predlogah za regulacijo uradniških plač. Ti zakoni naj bi stopili v moč dne 1. julija prihodnjega leta. Vlada pa je trdila, da nima pokritja, da si je bilo že išlo poročilo proračunskega odseka, ki je povdarjalo, da je za leto 1897. pričakovati prebitka 33 milijonov. Za regulacijo uradniških plač je bilo treba pokritja nekaj čez tri milijone, če bi se uvedle že z drugim prihodajim polletjem. In vendar je finančni minister izjavil, da tega denarja ne bo imel, pač pa da bode treba novega davka, s katerim se podraže najvažnejša živila, to pa, kakor rečeno, v prihodnjem letu, katero se sklene s 33 milijoni prebitka! Večina poslanske zbornice je odobrila, kakor znano, to stališče iz ozirov na strankarsko konstelacijo. Prav tako je dala vladni abeolutorij glede centralnega računskega zaključka pro 1893, ki je izkazal za 22 milijonov več izdatkov, nego li jih je bilo dovoljenih kreditov. In tako tudi ni upanja, da bi parlament sedaj v proračunski razpravi budgetovanje v pravilni tir spraviti hotel. Davki se kolosalno množijo, kredite prekoračujejo vlade samosvojno, vendar pa ostanejo veliki prebitki, ki se skoraj po polnem odtegnejo razpolagi in kontroli ljudskega zastopa! Zares, nezdružive razmere!

K stoletnici slovenskega časnikarstva.

Spisal A. Askerc.

Obletnih, 10-, 25-, 50letnih in drugih jubilejev dandanes niti mi skromni in mladi Slovenci ne pogrešamo. Vsako leto nam prinese kako tako slavnost z obligatnimi govori, petjem, banketom i. dr.

In zopet se bližamo nekemu jubileju, nenavadnemu, zanimivemu: stoletnemu jubileju slovenskega časnikarstva!

Časniki, časopisi, žurnali, žurnalisti — sami pojmi, ki markantno označujejo našo dobo in moderno življenje naše. Ti pojmi in té predstave primaknejo te mahoma k veliki mizi, po kateri leže v ženijalnem neredu „listi“, napisani v vseh jezikih svetá, v najrazličnejših formatih in barvah — od zakotnega lokalnega lističa do velikanske ameriške „plachte“, od ponižnega mesečnika v osmerki do elegantno ovitega, bogato ilustrovanega tednika in folio. Ni je dandanes stroke, ki bi ne imela svojega „glasila“, svojega časnika. Učenjak in delavec, bogoslovec in obrtnik, politik in hribolazec, književnik in glasbenik, umetnik in poet... vsi, vsi objavljajo svoje misli v svojih strokovnih časnikih. Knjiga je dandanes skoro nekako v ozadju — časnik bolj v ospredju; čestokrat je celo časnik oče knjigi...

Ni nikaka fraza, če tolikrat čitamo in slišimo praviti, da časnikarstvo je moč, je velemoč. Težko si mislimo dandanes kulturne narode, ki bi bil brez tiskarn in brez časnikov, težko si mislimo izobraženega človeka, ki bi ne čital časnikov. Časnik je javnost, je javno mnenje. In vse, kar javnost zanima, ali, kar je za javnost zanimivo — včasih tudi, kar za javnost ni zanimivo! — odmeva v časnikih. Ni ga vprašanja, ki bi se ne pojavilo dandanes v časnikih in v njih pretresovalo. In tá politika — tá preklicana politika! Koliko glasil ima! Pa kaj hočemo? Ali ni politika zgodovina sedanjosti, ki se razvija pred našimi očmi, kakor se razvija tragedija ali komedija na odru v gledališču?

Listek.

Josip Stritar.

(Prigodom njegove šestdesetletnice.)

Spisal Fran Govékar.

I.

„Entente cordiale.“
Guyzot.

Še deček sem bil, star devet, deset let. In tedaj je dobival moj pokojni oče dvakrat na mesec časopis z Danaja: „Zvon“. Spominjam se, s kolikim veseljem ga je vedno sprejel. Vse ostale liste je porinil v stran, pa takoj začel čitati „Zvon“. In ko sem videl, kako se mu je navdušenja in občudovanja razsvetlil obraz, ko se je obračal k moji materi, pa smehljaje in zadovoljno kimaje besedoval: „Oj, Stritar, to je mož! Ta zna povedati! — Marica, to moraš čitati!“ — in ko je mati, vedno preobložena z delom, pustila vse ter, nagnivša se preko očetove rame, z njim vred čitala, pa vsklikala: „Ah, zares krasno! — O, ta Stritar!“ — tedaj sem sovražil vse svoje časnike: „Vrtec“, „1000 in 1 noč“, „Schutzengel“ in „Raphael“, pa vedno in vedno prosil: „Ata, daj še meni „Zvon“; lepo prosim!“

Zaman. Oče se ni dal preprostiti; moje hrepenenje po „Zvonu“ pa je rastlo tem hitreje, moja želja, čitati, kar piše „ta Stritar“, je bila čim dalje večja. In tako sem postal — hudodelec; okradel

sem očetovo biblioteko, ko je pozabil slučajno ključek v omari, vzel si kolikor možno starejših števil „Zvona“ ter jih skril.

Potem pa sem čital, čital... po glavi mi je šumelo, srce mi je bilo, saj sem čital Stritarja, pa varal očeta! Razumel — seveda — nisem vsega; a vendar sem razumel marsikaj. Saj zna Stritar pripovedovati in peti tako preprosto, take domače, slovensko, kakor nihče drugi slovenskih literatov! Njegov jezik je naraven, čist, naroden... njegov ton tako prirčen, njegov slog tako jasen, da mi je bilo umljivo mnogo do cela. Česar pa še ni mogel doseči moj razum, česar še ni moglo pojmiti moje srce, ah, to je samo množilo moje, že itak velikansko spoštovanje do mojstra Stritarja.

In leta so rastla, z njimi pa je rastlo tudi moje razumevanje Stritarjevih del. Čim zrelejši sem postajal, tem globlje je proniknil moj duh v ideje in oblike Stritarja.

In leta so minevala; spremenilo se je marsikaj... Valic vsemu pa je ostalo do danes moje občudovanje za „Literarna pisma“! To je neizčrpljiv vir za slovenske pesnike in pisatelje — to je knjiga: slovenska estetika-poetika! Kdorkoli primeš za pero... tolle, lege Stritarjeva „pisma“, ki naj bi bila nekak literaren vade mecum, in ki so posoda najglobljih mislij o vsem, kar je lepo, o vsem, kar je v zvezi z umetnostjo in literaturo. — Ako bi podal Stritar Slovincem le svoja „pisma“,

zaslužil bi si že ime slovenskega Lessinga nevenljive slave!

A še za nekaj mu mora biti zahvalen vsakdo, ki ima oko in sluh za lepoto. Stritarjeva oblika proze in poezije!

Kakor kamen mejnik stoji Stritar v novejši slovenski literaturi. Čitaje slovensko prozo in poezijo pred Stritarjem in za njim spozna že neuk človek čudovito spremembo na bolje in lepše. Prej do malega vse okorno, rovtarsko, polno apostrofov in gorostasnih rim i. t. d., za Stritarjem pa nakrat tolik preobrat k eleganci in popolnosti v obliki! Zato se mora reči, da nam je šel Stritar ustvaril lep, zares literaren jezik in strogo umetno pesniško obliko. K njemu so hodili in bodo hodili še dolgo v šolo vsi mlajši literati z uspehi! — Hodil sem tudi jaz... in priznal mi je z veseljem sam, da ne brez koristi.

II.

Kritike o Stritarjevih delih se nisem namenil pisati. Narod slovenski si jo je že napravil sam in pisali so jo možje, kakor pokojni dr. Fr. Celestin, ki je dokazal, da je prof. Stritar literat „najobširnejšega duševnega obzorja“. To že zadostuje. Vendar pa naj omenim še neke kritike, ki je Stritarju v največjo čast: „kritike“ v — „Rim. Katoliku“. Kolikor je bilo možno nabrati grdega, je nagomilil sedanji škof, dr. A. Mahnič, da omeče z njim dela Stritarja; ves svoj besednjak

Skratka: da je žurnalistika postala jako važen faktor današnjega kulturnega življenja in napredka — kde tega ne razume? Po kakovosti in po številu časnikov in časopisov katerega naroda bi se smelo torej nekako sklepati o višini kulturnega napredka in o živahnosti javnega, socialnega življenja dotičnega naroda...

In naše slovensko časnikarstvo — ali ni to nikako merilo naše narodne zavednosti, naše življenske moči, našega kulturnega razvoja? Ali ne smemo z ozirom na naše razvito časnikarstvo tudi nekako ponosno — pa ne preglasno — reči: „Wie wir's so herrlich weit gebracht?“ (Hm!) In to naše časnikarstvo ni šele od včeraj! V nekaterih tednih bo staro sto let.

Dne 4. januarja 1897 praznuje slovenska žurnalistika svoj stoletni jubilej.

V Sredo, 4. dan Profenza 1797. Iejta so se bile v Ljubljani per Joannesu Fridrihu Egerju na Polanah nro 3. vendajati sazhele: Lublanske Nouize od vsih krajov zeliga Svejta. Izhajale so od kraja po dvakrat na teden — pozneje le po jedenkrat. Format je popolnoma tak, kakor Janežič-Hubadovega slovarja. Učakale so, kakor znano samo štiri letnike; konec l. 1800 so, žal, nehale izhajati. List 51, četrtega tečaja namreč naznanja: „V prihodnim lejtju ne bodo novice vezh vendajane“. Kolika škoda! Mogle bi sedaj „Lubl. Novice“ same praznovati svojo stoletnico, kakor jo je pred kratkim praznoval angleški list „Times“. Celih 43 let smo bili Slovenci potem brez časnika. L. 1843. je kmetijska družba kranjska takorekoč oživila Vodnikove „Lubl. Novice“, ko je začela izdajati „Novice“. („Kranjska Čebelica“ je sicer začela izhajati že l. 1830.; toda ni bila časnik v ožjem pomenu besede...) In kdo je bil tisti mož, ki mu je prišla v glavo epohalna misel izdajati prvi časnik v slovenskem jeziku? Kdo je bil prvi urednik prvega slovenskega časnika? Kdo je bil prvi slovenski žurnalist?

Pojdite ga pogledat tam v Ljubljani, kjer ga je na desnem bregu Ljubljanice ne daleč od stolne cerkve na visoki piedestal postavil mojster Gangl! Valentin Vodnik je prvi slovenski žurnalist!

Nekateri ljudje, ko gledajo Ganglovega Vodnika na tistem trgu, mislijo, da ima v tistem svitku morda rokapis pesmij. Kaj šel! Tam notri je brez dvoma kako poročilo o dogodkih na Dunaju, o generalu Bonaparteju in njegovih vojskah, za tem utegnejo biti kake domače vesti, tržne cene, za „feljton“ pa ima pripravljeno kako razpravo o slov. jeziku in pa o stavljenu kóz na Kranjskem, o slavni rojakih, kakor je n. pr. Jurij V e h a (tako namreč Vodnik imenuje V e g o), par štirivrstnic ter par slanih dovtipov. Telegramov pa tam notri ni, stavim, kolikor hočete, da jih ni! Pač pa utegne biti na majhnem listku napisan še kak opomin zanikarnim

natolcevanj in rafiniranega podtikanja je izpraznil ta sloviti „estetik“ nad Stritarjem. Zaman. Stritar — moderni Siegfried! — je ostal neranjen navzlic vsem pušicam in kamnom. Da, njegova slava se je poslej še razširila in utrdila, saj narod, zavedni, svobodni, nezaslepljeni narod se je že preveril, da napada dr. A. Mahnič vedno in dosledno prav tisto, kar je — najbolje.

Mahnič je napadal S. Gregorčiča, dra. Iv. Tavčarja in A. Aškerca... je li mogel, je li smel izpustiti Stritarja?!

Logičnemu filozofu pač nihče najboljših ne odide! — Le pritlikavci in duhovi njegove višine imajo mir.

Torej? —

Kritike torej ni treba več pisati! Dr. Celestin in dr. Mahnič zadostujeta, da spozna vsakdo Stritarjevo veliko literarno vrednost; o njega, v Slovincih brezprimerno veliki plodovitosti pa govori dovolj glasno šestorica debelih krasnih knjig: Stritarjevih zbranih spisov.

Namenil pa sem se, da ga naslikam v naglici, le površno kot človeka... Videl sem ga že čisto v „sloven. klubu“, v gostilni, v kavarni, doma in v cerkvi. In pogovarjal sem se z njim veliko, živo, odkritosrčno. Domišljam si torej, da ga poznam vsaj nekoliko. Naj ga spoznajo поближе še moji rojaki v daljni domovini, naj jim predočim moža veljaka in mojstra, kakoršen je brez maske!

(Konec prih.)

naročnikom, n. pr.: „Ker je v kratkim pol leta ven, naj gledajo vsi jemalci za drugiga pol leta spet naprej plačat. Kateri jih po poshti prejmelejo, ti plazhajo na bliskavi zesarški poshti 3 gld., — drugi pak 1 gld. 30 kr. v' moji hiši na Polanah št. 3. v' Ljubljani“. (Dr. Glaser: Zgodovina slov. slovstva. II. str. 69.) Pač res, ti kesni naročniki! —

Ves ta rokapis ponesó gospod Balant zdaj-le naravnost na Polane k „natiskavzu“ Joannesu Egerju za svoje „Lublanske Nouize“. V tiskarni se pater urednik še malko pošalijo s stavci, potem pa pravijo, da pridejo čez nekaj ur po korekturo... Ej, skrbí so to, skrbí s temi „Nouizami“ in nič kaj prijeten posel ni, takšen-le časnik „vendajati“ za „Lublanszhané, druge Kranjze nu Slovenze sploh...“

Slava ti, Vodnik, prvi slovenski žurnalist!

* * *

Dan 4. januarja prihodnjega leta bodi praznik za vse slovensko časnikarstvo! Stoletni jubilej naše domače žurnalistike praznuj se slovesno in zapiši se v zgodovino našega kulturnega razvoja z zlatimi črkami!

Kako naj se ta dan praznuje, o tem naj razmišljajo drugi; podrobnih predlogov ne stavim. Na vsak način se bodo naši časniki v posebnih člankih spominjali prvega našega časnikarja. Ker se je ravno preteklega meseca v „Slov. Narodu“ veliko pisalo o shodu slov. književnikov, — kaj pa, ko bi se na dan 4. januarja 1897 sešel v Ljubljani shod slov. časnikarjev v posebej?

V Ljubljani, 5. decembra.

Moravska katoliška stranka. Časopisi moravske katoliške stranke se oglašajo zares skupno delovanje z drugimi češkimi strankami. Katoliška stranka, ki je sedaj najslabša izmed čeških strank, se celo upa zahtevati, da naj druge stranke se popolnoma odreko svojim dosedanjim načelom in se postavijo popolnoma na klerikalno stališče. Seveda to se zgoditi ne more. Katoliški listi še nedavno niso mogli dovolj zabavljati proti Mladochom, ki rušijo slogo, a sedaj se pa vidi, koliko jim je za slogo, ako ta ne služi ravno klerikalnim namenom.

Nemška agrarna stranka na Moravskem Na Moravskem se je osnovala neka nemška agrarna stranka. Kakor se je sedaj pokazalo, je vse to le namen nemških liberalcev, ki hočejo s tem vjeti kmete, da bi jih pri volitvah podpirali. Nedavno je namreč izdala agrarna stranka neki oklic, v katerem pove, da bode po političnih in narodnih vprašanjih vzajemno postopala z nemško liberalno stranko. Svoje kandidate bode postavila kot liberalne kandidate. Liberalna stranka je že zagotovila, da ne bode delala članom agrarne stranke v gospodarskih vprašanjih ovir.

Volilni izgredi v Sredcu. V Sredcu so izgredi na dan volitve bili bolje naperjeni proti knezu Ferdinandu, kakor proti vladi. Opozicijski vodje so na olici ljudi hujskali proti knezu, ki ne zna varovati bolgarskih koristij in gleda le nase. Tudi zlorabe pri volitvah je knez kriv, ker ni nastavil nepristranske vlade, kakor so opozicijski zahtevali. Razburjeni ljudje so na to začeli metati kamne v knežjo palačo in pobili okna. Slišali so se mnogi, za kneza ne baš laskavi klici. Videlo se je ta dan, da knez ni priljubljen pri narodu.

Prostovoljni doneski v Turčiji. Te dni so izplačali turškimi častnikom in uradnikom plačo za april. Plačali pa niso vse plače, temveč so slednjemu četrtno utrgali kot „prostovoljni donesek“ za oboroževanje. Seveda ugovarjal ni nobeden, ker bi nič ne pomagalo in bi tudi ne bilo varno, a godrnjali so pa vsi. Tako se v Turčiji nabirajo prostovoljni doneski. V ta namen se utruje uradnikom, ki že tako morajo pol leta čakati na zasluženo plačo.

Ministerska kriza v Rumuniji ima čudne uzroke. Zbornici ministerstvu niste izrekli nezaupnice, a je vendar odstopilo. V zbornicah je vlada imela veliko večino. Povod odstopu je neki cerkveni spor. Lani sta namreč sveta sinoda in vlada odstavili metropolita Genadiosa Petruska in ga poslali v neki samostan, ker je potratno gospodaril s cerkvenimi denarji. Spuščal se je v razne špekulacije. Njegovo odstavljenje je vzbudilo veliko nevoljo mejljudstvom. Metropolitovi prijatelji so ljudstvo proti vladi hujskali, da je po nedolžnem odstavila tega cerkvenega poglavarja. Dolžili so vlado, da je prisilila sinodo, da je metropolita odstavila. Seveda pravili so ljudstvu o tujem uplivu in o tem, da

vlada hoče imeti za metropolita moža, ki bi po njeni piščalki plesal. Mej narodom je nastala vsled tega silna nevolja in vladi se je zatorej zdelo potrebno dati ostavko, da se tako preprečijo kaki nemiri v deželi. Kako bode nova vlada to stvar uravnala, ne vemo. V drugih stvareh misli baje hoditi pota prejšnje vlade, kajti novi ministri so tudi liberalci, kakor so bili prejšnji.

Kmetijske razmere v Italiji so jako žalostne. Mnogo zemlje je neobdelane, a pri tem pa ljudstvo strada. Sedaj se posvetuje italijanski parlament o nekem zakonu, s katerim naj bi se doseglo, da se obdela vsa rodovitna zemlja. Napraviti se mislijo kmetijske kolonije v dosedaj neobdelanih krajih in se bode tem kolonijam odmeril mnogo nižji davek, kakor je drugod v Italiji. Po našem mnenju to ne bode pomagalo. To so največ kraji, kjer je treba večjih zboljševanj, če se hočejo že obdelovati. Navadno kmetjsko prebivalstvo nima denarja za osuševanja in namakanja. Država pa ničesa ne da, temveč rajši trosi denar za kolonije v Afriki.

Slovensko Sokolstvo.

„Miklavževe večere“ prireja Ljubljanski „Sokol“ že lepo vrsto let. Vsi slove po svoji izredni zabavnosti. Prvi v večjem zlogu prirejen „Miklavžev večer“ je bil l. 1883. v „Čitalnici“. Sokolski zgodovinar ga hvali radi „posebno veličastne Miklavževe točke, šaljivega berila in mnogovrstnega petja“. Lani se je moral radi potresne katastrofe opustiti. Letošnji, prvi v „Narodnem domu“, se bo, kakor sodimo po pripravah, vredno lahko postavil na stran svojih prednikov. Miklavževu nlogu je prevzel brat Verovšek, ki je že iz prejšnjih let znan kot izboren predstavljalec Miklavžev. Spremostvo Miklavževu se letos pomnoži s „sv. Antonom“. Godbeni in pevske razpored podasta obilo lepega užitka.

Slovenska sokolska statistika. Že večkrat smo priobčili po „Sokolu“ posnete statističke podatke o češkem Sokolstvu. Že iz teh podatkov — objavili smo le glavne, najzanimivejše — je lahko razvideti obširnost in vsestranost češke sokolske statistike. Gojili so Čehi statistiko že od početka češkega Sokolstva. Tako je natančno razviden napredek ali nazadek od leta do leta. Brez dvoma bi bila tudi slovenskemu Sokolstvu statistika v velik prid. Njeno potrebo dokazovati, bi bilo pač odveč. Kar smo zamudili, seveda ne moremo več popraviti. No, posebno obžalovati nam tega ni — osobito kar se dostaja telovadbe: Resnici primerna statistika bi oznanjala svetu le našo — sramoto... Ljubljanski „Sokol“ je v to, da se tudi pri nas prične s statistiko, storil prve korake in na vsa slovenska sokolska društva razposlal vprašalne listke. Odgovoriti je na 16 vprašanj, zadevajajočih le glavne, najpotrebnejše stvari, kakor število udov, telovadcev, predtelovadcev, telovadskih ur na teden itd. Statistiko (za l. 1896 do 1. decembra) prijavi odbor ljubljanskega „Sokola“ v „Slov. Narodu“ in svojem letnem poročilu. Naprošeni smo, opozoriti slovenska sokolska društva, da vsaj do 10. decembra kolikor moči natančno odgovore na stavljena vprašanja. — Sestava in objava statistike, ki se bo morala vedno bolj razširiti in vsako leto spolnjevati, bo pozneje, ko se ustanovi, stvar slovenske sokolske zveze. Za sedaj je prevzel to nalogo Ljubljanski, kot najstarejši „Sokol“. Da bi se že letos glede telovadbe, ki je tu glavna stvar, doseglo kolikor toliko zanesljivih podatkov, ni upati. Večina društev najbrž ne vodi telovadskih zapisnikov. Pričakovati pa je, da se bo v prihodnje to godilo, in da bo mogoče vsako leto priobčiti na podlagi teh zapisnikov sestavljeno statistiko, ki nam bo podajala verno sliko slovenske telovadbe.

„Goriški Sokol“ je pred kratkim priredil veselico v prostorih „Goriške Čitalnice“. Na vzporedu so bile tri točke tamburanja, tri petja, igra „Brati ne zna“, srečkanje na 6 dobitkov in domača zabava (ples na štiriročno sviranje na klavirju). „Primorec“ poroča, da se je veselica v obče dobro sponesla, da je bila udeležba še precejšna, a da bi bila lahko malo številnejša. Posebno pa je goriška inteligenca „kar briljantno izostala, kakor vedno in povsod, kjer se shaja — narod...“

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. decembra.

— („Slovenec“ proti „Učiteljskemu Tovarišu“.) Dokler je „Učiteljski Tovariš“ s ponižno udanostjo gledal klerikalna prizadevanja glede šolstva in molče ignoriral sistematično zasramovanje učiteljev, dotlej mu je tudi „Slovenec“ milostno prizanašal in ga veledušno preziral. Naposled pa so napadi klerikalcev na šolo in učitelje jeli presedati celo krotkemu „Učiteljskemu Tovarišu“. Komaj pa se je začel temu upirati, planil je nanj „Slovenec“. Dan na dan trga „Učiteljskega Tovariša“ in njega

➡ Dalje v prilogi. ➡

časti vrednega urednika, zavija, obrekuje in denuncira na vse strani, da bi uničil list in urednika. „Slovenec“ misli še vedno, da imajo samo nekateri kaplanski pravico, javno zastopati svoje mnenje, učiteljska dolžnost pa da je molčati in se z mešanostjo pokornostjo klanjati. Po našem mnenju pa imajo učitelji prav tako pravico, delati za svoje nazore, kakor vsak drugi človek in ker vidimo, da se bore za dobro in pošteno stvar, jih bo tudi narodna stranka krepko podpirala, to pa toliko bolj, ker „sedaj slučajno gospodarita Ivana na Slovenskem“. V meritornem oziru se v polemiko mej „Slovenec“ in „Učiteljski Tovariš“ ne spuščamo, saj je vse to, kar je trdil „Učiteljski Tovariš“, že neštivilokrat in neovržno dokazana resnica in zato nas tudi nič ne moti sicer patetično, a smešno deklamovanje „Slovenčev“, da je „slovenskemu narodu največji sovražnik v naših dneh liberalizem s „Slov. Narodom“ na čelu“, da je boj proti nam vestna in ne strankarska dolžnost itd. Mi se tega boja nič ne plašimo, ker smo prepričani, da mora v vsakem boju zmagati na etični podlagi stoječa stranka, in da je dolžnost boriti se povsod proti tisti stranki, katera, kakor naš „Slovenec“, tepta najavetajše v niske egoistične namene in skuša zatirati vsako svobodno mnenje.

— (Repertoar slovenskega gledališča.) Zaradi današnjega Miklavževega večera ne bo noč slovenske predstave. Prihodnja predstava bo v torek, in sicer se bodo predstavljali Schillerjevi „Razbojniki“.

— (Gledališka predstava na čast gorenjskim gostom) bo v nedeljo dne 13. decembra. Pela se bode Foersterjeva lirčno-komična opera „Gorenjski slavček“. Na Gorenjskem vlada veliko zanimanje za to predstavo in se je razvila živahna agitacija za čim številnejšo udeležbo. Ljubljansko občinstvo vzprejme ljube goste gotovo kar najprijaznejše. Foersterjeva opera se je za to predstavo določila, ker je najprimernejša, saj se v njej proslavi naša divna Gorenjska.

— (Promenadni koncert v „Narodnem domu“) Kakor smo že poročali, vršil se bode v torek dne 8. decembra v Sokolovi telovadnici „Narodnega doma“ promenadni koncert tukajšnje vojaške godbe in pevskega zbora „Glasbene Matice“ na korist po letošnji povodni oškodovanim barjanom. Vzpored: 1. oddelek. 1. Henrik pl. Káin: „Bayaya“, ouvertura. 2. Rubinstein: „Valse caprice“. 3. Ivan pl. Zajc: „Večer na Savi“, fantazija. 4. Smetana: Veliki potpourri iz „Prodane neveste“. II. oddelek. 5. Mašek: „Kdo je mar“, veliki zbor z orkestrom, tenor in bariton-solo (solista gg. J. Me den in J. Noll). 6. Dvořák: D dur simfonija. — Začetek koncertu točno ob štirih popoldne. Cene: Sedeži prvih štirih vrst po 1 gld., ostali po 50 kr., vstopnina 30 kr. Nadplačila se pri blagajni hvaležno vzprejemajo. Predprodaja vstopnic v prodajnici g. Petričiča na Mestnem trgu in v trafikli g. Šešarka v Šelenburgovih ulicah. Na galeriji telovadnice bo postavljen bufet.

— (Politično društvo „Bodočnost“ v Ljubljani) priredi v nedeljo, 6. t. m. ob 1/3. uri popoldne ljudski shod v steklenem salonu kazinske restavracije. Na dnevnem redu je „tiskovna svoboda“.

— (Stavbena kronika) Zima nastopa in z astro burjo „šepeta“ pečurke na naša svoja mrzla pozdrave. Brrr! Že nekaj dni smo za več — pod ničlo, in prej ko ne dobimo poleg „Miklavževih“ daril kmalu tudi par palcev visoke snežene odeje, katere se vesele ne le otroci temveč tudi odrasli, ki so tako srečni, da so dobili pri sedanjih ljubljanskih draginji podstrežje za pošteno najemščino v kakem predmestju ali vsaj na periferiji! Kdo naj bo izbirčen letos? Mesec november je že minul, ne da bi se bilo pričelo kaj demoralizirati. Zasebnih poslopij res da ne bo kaj obilo podreti, a na vrsti so javna, na kojih prostorih se bodo vzdigavala prihodnje jesen in 1898. l. nove stavbe razne velikosti in oblike. Ta teden so jeli pri Bahovčevi hiši v Gruberjevih ulicah prazniti prostore in odnašati posamezne dele, za tem sledi podiranje hiše v regulacijske namene teh ulic, oziroma te ceste. Pasti ima tudi Tachadova hiša. Trnovska cerkev je dobila preteklo dni novo škrlasto streho slično oni zvonikov. Knežji dvorec — obsegajoč štiri dvonadstropne močne trakte — je dva že blizu do cela izgubil, do marca meseca bode prej ko ne zginil s prostorišča. J. Smrekarja hiša je v prvi polovici za uporabo. V Špitalskih ulicah postavljajo te dni že oder in jeden del strehe je tudi s črno opeko pokrit. Ugodno zimsko vreme pospešuje razna kleparska, tesarska, krovka in slikarska dela, ki se po raznih hišah izvršujejo. Majerjeva hiša na sv. Petra cesti s svojo razsežno kupolo, je do cela

pokrita. Prihodnje pomlad zgube Gledališke ulice „Amerjev vagon“ in dobé modernije lice. Upati je tudi, da se prihodnje leto lotijo nekateri gospodarji prenovitve svojih razpraskanih in razmazanih hiš, ki že davno ne kažejo več sedanjih dobi primernega lica. Upati je pa tudi, da se pomladanska oziroma tudi sedanja zimska doba ne bodete v stavbinskem oziru tako v nemar puščali in brezskrbno potratili kakor se je zgodilo — preteklo zimo.

— (Pobiranje tlakovine na Trnovskem pristanu) Deželna vlada je sporazumno s finančno direkcijo odobrila sklep obč. sveta ljubljanskega in dovolila pobiranje tlakovine na omenjenem mestnem delu za nakladanje oziroma uvažanje raznega stavbenega materiala v mesto. Vseled tega se bode pričel s dnem 1. januarja 1897. leta pobirala ondu po organih mestnega užit. zakupa tlakovina in sicer: od vsake uprežene živine po 4 kr., od vsake gnane gnane živine po 2 kr.

— (Izpred porotnega sodišča.) Včeraj bili sta pri tukajšnjem porotnem sodišču zopet dve obravnavi. Pri prvi bil je obtožen 34 let stari posestnik Josip Čehovin iz Čermelice pri Senožečah zaradi hudodelstva udeležbe pri ponarajanju kovane denarja. Čehovin prodajal je dne 6. oktobra letos v Trstu seno. Sešel se je tam z nekim mu baje neznanim moškim, ki mu je prigovarjal, naj kupi od njega nepristen denar. Čehovinu je prevzel za pristen petak 17 nepristnih kron, katere je deloma izdal v Trstu in Sežani. Glede 7 kron trdi, da jih je vrgel proč. Glasom izjave c. kr. glavnega kovnega urada na Dunaju bile so izdane krone iz kositra in antimona. Čehovin bil je obsojen na šest mesecev težke ječe postrane s postom vsakih 14 dni. — Pri drugi obravnavi bil je dninar Josip Tavčar iz Javorja, ki je bil obdolžen hudodelstva uboja, od obtožbe oproščen.

— (Obrotno gibanje v Ljubljani.) Tekom meseca novembra pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt in sicer: Kunčič Ivan sv. Petra cesta št. 49, prodajo premoga in drv; Velkovič Jakob, Vodmat št. 108, pekarski obrt; Hočevar Marija, Tržaška cesta št. 30, prodajo živil; Sartori Franc, Rožne ulice št. 39, inštalacijo hišnih telegrafov in telefonov; Toni Josip, Kolesijske ulice št. 12, mesarski obrt; Šimenc Franc, Vodmat št. 76, čevljarški obrt; Počivalnik Karol, sv. Petra cesta št. 9, trgovino s prekajenim mesom; Mošker Janez, Poljanska cesta št. 72, klanje drobnice; Smole Janez, Opekarška cesta št. 11, ključavničarski obrt; Cvetešnik Josip, Karlovska cesta št. 2, sobno slikarstvo.

— (Tujci v Ljubljani.) Tekom meseca novembra bilo je v tukajšnjih hotelih in gostilniških prenočiščih 1579 tujcev, torej 83 manj, nego v istem mesecu lanskega leta.

— (Polijske vesti) Mestna policija ljubljanske je aretovala tekom meseca novembra letos 222 oseb, in sicer: zaradi sgrajanja in kalenja nočnega miru 60, zaradi postopanja iz delomirne 53, zaradi beračenja od hiše do hiše 42, zaradi hudodelstva in prestopka tatvine 19, zaradi pijanosti in ležanja na javnem prostoru 16, zaradi reverzije 14, oseb brez izkazila in brez prenočišča 8, zaradi hudodelstva in prestopka goljufije 3, zaradi telesne poškodbe 1, zaradi suma skrivne hudodelstva pomareje denarja 1, zaradi hudodelstva nevarnega pretenja 1, zaradi nameravane izseljenja v Ameriko pred izpolnjenjem vojaške dolžnosti 1, zaradi hudodelstva motenja vere 1 in zaradi poškodbe tujega imetja 1. C. kr. deželnemu sodišču se je izročilo 13, c. kr. za m. d. okrajnemu sodišču pa 56 aretovancev. Odgonskim potom se je odpravilo iz Ljubljane 107 oseb, boravek v Ljubljani se je zabil 5 oseb. Tatvin se je naznalo meseca novembra 15, vrednost ukradenih rečij pa je znašala 340 gld. V 11 slučajih se je prišlo tatovom na sled. Tekom meseca septembra in oktobra pa je bilo aretovanih 439 oseb, in sicer zaradi razgrajanja in kalenja nočnega miru 144, zaradi postopanja iz delomirne 105, zaradi beračenja od hiše do hiše 65, zaradi pijanosti 52, zaradi hudodelstva in prestopka tatvine 23, zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe in zaradi prestopka lahke telesne poškodbe 12, zaradi reverzije 11, oseb brez stanovališča 8, zaradi goljufije 2, zaradi hudodelstva nevarnega pretenja 2, zaradi nameravane izseljenja v Ameriko pred izpolnjenjem vojaške dolžnosti 2, zaradi suma hudodelstva umora 1 in zaradi zasledovanja v policijskem listu 1. C. kr. deželnemu sodišču se je izročilo 30, c. kr. za m. d. okrajnemu sodišču pa 76 aretovancev. Odgonskim potom se je odgnalo meseca septembra in oktobra iz Ljubljane 122 oseb, boravek v Ljubljani pa se je zabil 9 oseb. Tat in se je ovdilo 51. vrednost ukradenih rečij pa je znašala 1000 gld. V 36 slučajih se je prišlo storilcem na sled.

— (Tatvina) Postopač Anton Novak iz Tacna ukradel je sinoči hlapcu Martinu Kopina v Kolodvorskih ulicah št. 26 iz hleva hlače vredne 1 gld. Tat se je zasledil in vtaknil v zapor.

— (Občinski odbor radovljiški) imenoval je v svoji seji dne 2. t. m. gospoda ces. svetnika Ivana Murnika zaradi njegovih neprecenljivih zaslug za mesto radovljiško velikim ravdušenjem častnim meščanom.

— (Promet na dolenskih železnicah) Vseled nastopivše zime, še bolj pa vseled zaprtega izvoza

prašičev iz okuženih krajev, zmanjšal se je tudi tovrni promet v preteklem mesecu na teh železnicah, dočim je osebni promet ostal na normalni višini. Vseled upeljanih prometnih prememb so se režijski stroški pri tej železnici res nekoliko zmanjšali, a v obče se kaže vendar ugoden napredek pri teh prorgah, in se mi bati napada na — deželno garancijo.

— (Detomor.) Cerkovnik v Grmu pri Trebnjem je pred nekaj dnevi našel na pokopališču površno pokopano novorojeno dete. Ker se sumi, da je nezakonska mati, 20letna Ivana Peskar, otroka umorila, so jo orožniki aretovali in jo izročili okrajnemu sodišču v Trebnjem.

— (Požar) Dne 30. t. m. je v hiši krčmarja Jurija Lozarja v Prelogu v kamniškem okraju nastal ogenj, kateri je upepelil hišo, hlev in skedenj ter mnogo orodja, obleke, pridelkov in živeža. Škoda znaša 2000 gld. Lozar je bil zavarovan za 1000 gld.

— (Roparski napad.) S Pivke se nam piše 3. t. m.: V noči od 3. t. m. napadla sta blizu vasi Rupe na reški cesti dva neznana moža voznika Ant. Senkinca, doma iz Šembij na Pivki, ko se je poslednji vračal domov s praznim vozom iz Kastavštine, kamor je bil peljal dan poprej seno prodal. Vseled grožnje in pretenja z ostrim nožem, vrgel je voznik mošnjo z denarjem napadalcem, da se je tako rešil morebitnega drugega zla — Res boljšega nadzorovanja so potrebne naše zelo prometne ceste!!

— (Suspendiran okrajni glavar.) Iz Brežic se nam poroča: Naše glavarstvo vodi že dve leti g. Tax, jeden najstrastnejših nasprotnikov našega naroda. Pred dobrim mesecem je bil g. Tax imenovan okr. glavarjem — danes pa to menda ni več. Zgodilo se je nekaj, česar v Brežicah ni nihče pričakoval, najmanj seveda g. Tax; hkrati je prišel ukaz, da mora g. Tax vodstvo okr. glavarstva nemudoma izročiti okr. komisarju. To se je zgodilo in kar je občno senzacijo še povečalo, je to, da je g. Tax takoj pobral svoja kopita in odšel iz Brežic. V vsem mestu se govori, da je g. Tax suspendiran in da se je začela proti njemu disciplinarna preiskava — je-li to res in zakaj se je vse to zgodilo, tega ne ve nihče natančno povedati.

— (Nemška šola v Pekrah pogorela.) „Dmovina“ poroča: V Pekrah pri Mariboru bi se bila morala osnovati za občino Pekre javna nemška dvorazredna šola. V Pekrah je sicer poleg 300 Slovencev samo 11 Nemcev, pa tukaj osnoval je pred kakimi 10 leti nemški „Schulverein“ s pomočjo dunajskega bogataša dr. Reiserja, kateri ima v Pekrah svoje vinograde, nemško šolo, da bi se tako slovensko ljudstvo ponemčilo. Dr. Reiser je leta in leta plačeval in dajal denar za to nepotrebno nemško šolo, pa Pekre so le ostale, kakor so bile od nekaj, slovenske. Končno je dr. Reiserju postalo prazno plačevanje preneumno, tako, da je svojo mošnjo zavezal. Nemški „Schulverein“ pa ne more šole vzdrževati, ker hira, ker mu pribaja vedno premalo cvenka. Nemška ponemčevalnica v Pekrah dozorela je toraj na pogin. Če je sila velika za nemštvo, je pa deželni šolski svet štajerski s pomočjo blizu. Da se ohrani ta nemška ponemčevalnica, odločil je nakrat deželni šolski svet, da se ta šola obesi na vrat občini Pekre. Ta občina naj plačuje za to nemško šolo, ter se zaradi tega izloči iz šole v Lambachu. Občine Lambach, Bergental in Bistrica pritožile so se sicer na naučno ministerstvo, pa to ni hotelo nemški šoli izpihniti laži življenja, ter je zavrnilo rekurz teh občin zoper osnovanje nemške šole, češ, da ni utemeljen. Pa občine se niso dale preplašiti, ampak vložile so po g. dr. Ivanu Dečku v Celju pritožbo na upravno sodišče, in to je pritožbi ugodilo in spoznalo, da je odločba deželnega šolskega sveta in ministerstva protipostavna, t. j. v Pekrah ne to javne nemške ljudske šole. Če hoče dr. Reiser ali če more nemški „Schulverein“ vrediti v Dravo na leto kakih 2000 gl., smeta si to šolo obdržati pa le kot privatno; javna pa šola ne sme biti, ter občini Pekre ne bo zanjo treba plačevati niti krajcarja. Ta sodba upravnega sodišča je torej prav važna narodna zmaga.

— (Predzrne tatvine) Pred dobrim tednom zvečer proti 9. uri zlezel je tat skozi okno v gostilniško sobo Adama Kinzel na star. v Št. Jurji ob juž. žel. mej tem ko se je oštr odstranil, da bi si prinesel kos domačega kruha za večerjo. Ko se oštr vrne, našel je sobo zaprto in predno je prišla pomoč izginil je zopet tat pri oknu in odnesel nad 1000 goldinarjev. Tat moral je biti precej znan v hiši, kajti vedel je dobro, kje je denar in vse tatvino brzo izvrel. Policija v Celji je na telegrafično sporočilo baje prijela zločinca, ki pa je policistu ušel. V petek dne 27. p. m. pa je zopet tat obiskal Franca Skazo v Št. Jurji ob juž. žel. in mu odnesel nad 400 gld. Sumi se, da je bil ravno isti človek, ker je tatvina istotako predzrno spaljana.

— (Iz cerkve nas pode.) „Soča“ piše: Zopet korak dalje! Za Podturnom je prišel sv. Anton na vrsto! Odpravili so slovensko petje pri zornicah in uvelo se je laško ter laško propoved! Razburjenost mej Slovenci, ki so zahajali v to cerkev je nepopisna!

— (Bivši tržaški škof monsgr. Glavina) je imenovan nadškofom nadškofije Pelusium v Egiptu.

— (Politično društvo „Edinost“ v Trstu) priredi jutri tudi pri Sv. Mariji Magdaleni Spodnji v prostorih A. Miklavca št. 20 shod, v torek pa shod v Rocolu v gostilni M. Prašerna. Na dnevnem redu obeh shodov je utemeljevanje resolucije radi osnutja okr. glavarstva za tržaško okolico.

— („Slovanski Svet“) kakor nam javlja njegovo uredništvo, začne z novim letom zopet redno izhajati, ter izideti še ta mesec dve številki, da se dopolni pol leta 1896. Naročnina se pošilja uredništvu na Dunaj (VII., Hofstallstrasse 5).

— („Klub slovenskih tehnikov na Dunaji“) praznuje petletnico svoje ustanovitve s slavnostno sejo, katere se vrši v četrtek 10. decembra t. l. točno ob 8. uri zvečer v Saglovi restavraciji „Zum scharfen Eck“ IV. Kleinschmiedgasse 5. Slovanski in posebno slovenski gostje dobro došli!

— (V zadnjem trenutku rešen) „Obzor“ javlja, da so orožniki predvčerajšnjim na cesti kraj Lekenika našli smrznega človeka. Dali so ga prenesti v občinski urad, kjer so ga z raznimi sredstvi obujali v življenje. Naposled je globoko vzdihnil in začel zopet dihati. Iz papirjev, katere je nesrečnik imel pri sebi, se je dognalo, da mu je ime Josip Puntigam, da je po poklicu pisar in rojen l. 1846. v Ljubljani. Siromak je že dlje časa brez zaslužka in bolan. Obлека njegova je povsem raztrgana. Pred jednim mesecem je zapustil bolnico v Novem mestu. Včeraj so nesrečnika prepeljali v bolnico usmiljenih bratov v Zagrebu.

* (Oproščeni krščanski socialisti) Pred nekaj meseci se je vršila v Gradcu škandalozna obravnava. Obtoženi so bili voditelji kršč. soc. stranke graške Feichtinger, dr. Starkel in dva druga in sicer vsi skupaj, zaradi goljufivega bankerota, Feichtinger pa tudi zaradi poverjenja, ker ni bankrotiranemu tiskovnemu društvu izročil svote, s katero ga je bil neki žid podkupil. Najvišje sodišče je to obsodbo razveljavilo, češ, da ni kaznjivo, nego le nemoralno, če se da kdo podkupiti in da ni dokazano, če tiskovno društvo ni imelo deficita koj, ko se je ustanovilo.

* (Napadena ekspedicija) Laški konzul Cechi v Sansibaru je organizoval večjo ekspedicijo do obrežja Veli-Sebeji. V karavani sta bila dva pomorska kapitana, nekaj drugi laških častnikov in vojakov ter 70 dobro oboroženih črncev. Noma dizujoči rod Somali je napadel karavano in jo po več ur trajajočem boju premagal. Samo trije udeležniki so pobegnili, vse druge so divjaki umorili.

* (Drage pisemske znamke.) V Berlinu je neki kupčevalec s pisemskimi znamkami plačal 4000 mark za štiri pisemske znamke kneževine moldavske iz leta 1858. Da te znamke niso bile izrezane iz zavitka, vredne bi bile še trikrat toliko.

* (Morilec in samomorilec.) V Nemet Ke restu živeči premožni židovski trgovec Filip Stein je svojo postarno ženo ubil, da bi ne motila ljubavnega razmerja mej njim in neko udovo. Neki sosed je Steinu grozil, da ga ovadi sodišču, vsled česa je Stein užgal svojo hišo in skočil v plamen, kjer ga je dohitela strašna smrt.

* (Nesrečen soprog) Neki londonski delavec je imel pijači udano ženo. Ko dobi mož vest, da je njegova žena, katere je bila nekaj dni od doma odsotna, umrla v bolnici, šel je po nje truplo in je dal prepeljati na svoj dom ter jo položil na mrtvaški oder. Poskrbel je tudi, kar treba, da se mu izplača svota, na katero je bil zavaroval svojo ženo. Še predno je mrtvo ženo pokopal, dobil je od policije vest, naj pride tja. Ko se je oglasil, so mu izročili njegovo ženo — živo. Pokazalo se je, da je mrtva ženska tako podobna delavčevi živi ženi, da jo je mož sam zmatral za svojo soprogo. Kar moza najbolj jezi, je to, da mora vrniti prejeto zavarovalnino.

Darila:

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so zadnji teden poslali: Veleč. g. A. S. Tolminec 5 gld. kot mesečni prispevek za december 1896; Mohorjani v Koprivi po veleč. g. ekspozitu P. Švegelju 2. gld.; gospa Josipina Kraigherjeva, blagajničarica ženske podružnice v Postojni 41 gld. letnine; veleč. g. kapelan Jos. Cerjak 12 gld., katere je zložila vesela družba pri Sv. Križu poleg Slatine za pobita okna Velikovške šole; g. Miroslav Hans, iz Krške vasi 4 gld., katere je zložil večeli kvartet pri obiranju starega zajca in g. Iv. Krulec, mestni učitelj v Ljubljani, za prvo zaklopnico „Vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda“. — Zahvaljujoč se zvestim darovateljem prosimo še krepkejšo podporo.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Dijaški kuhinji v Kranju so v času od 1. oktobra 1896 do 30. novembra 1896 razen rednih prispevatelev izročili oziroma doposlali naslednji p. n. gospodje, dame, uradi in družbe naslednje darove: (Konec.) Ga. Lj. Dolenz zbirko mej lovci 5 gld. 38 kr., neimenovan zgubljenih 10 kr., Jan. Jalen iz Rateč po Ign. Fock u 2 gld., županstvo občine Jarše zbirko mej občani 64 gld. 50 kr. in 504 kg krompirja (in sicer: Marija Majdič 10 gld., Pet. Majdič 40 gld., Mat. Slabič 5 gld., Frančiška Sajovic in Franc Šmon po 2 gld., Terezija Gerbec, Janez Rode, Tomaž Šarc, Marija Pà in Fr. Majcen po 1 gld., Fr. Cotman 50 kr., Ivana Majdič 3 vreče, Leop. Slabič 2 vreče, Valentin Tič in Janez Košak po 1 vrečo krompirja), županstvo občine Kovor 3 gld., Jož. Keržič iz Trboja 5 gld., župniki: Frid Hadovnik iz Lesca 5 gld., Ivan Tomažič iz Skofjeloke zbirko 32 gld., Blaž Petrič iz Velesevega 1 gld. 50 kr., Jan. Meršelj iz Železnikov 3 gld., Fran. Bohinc s Križov pri Trziču 2 gld., K. Florian 2 gld., Fr. Svetič z Dunaja po prof. Štritufo 5 gld., Jos. Prosenec iz Ljubljane po P. Mayrju 5 gld., Herm. Boland kot vstopnino k čitalnični veselici na korist kuhinji 1 gld., Gabr. Mayr ravnotako 5 gld., baron Born po okr. glavarju dru. Gsettenhoferju 30 gld., župnik L. Krištofič iz Kovorja 1 pld. 50 kr., župan Jak. Jelovčan iz Stare Loke 2 gld., Ivan Vidič 1 gld. in 1 srečko, društva za uredjenje Plitviških jezera, notar Iv. Gogola iz Ljubljane po P. Mayrju namestu venca na krsto materi sanit. nadz. dra. Fr. Zupanca 5 gld., c. kr. okrajni glavar dr. Gsettenhofer celoletni prispevek 5 gld., „Narodna čitalnica v Kranju“ čisti dohodek veselice dne 21. novembra t. l. 105 gld. 15 kr., občina Predaslje po županu Janezu Zabretu 8 gld., po ravsatelju Kragelu inšener V. Polak iz Trziča 5 gld., M. Lončar iz Trziča 3 gld., po dru. Pernetu: Serafin 2 gld., župni urad na Trati 2 gld., župni upravitelj Leopold Zaletel iz Gorič 3 gld. — V teh dveh mesecih se je izplačalo za hrano 463 gld. 88 kr. — Priročna hvala vsem blagim darovateljem, katerim želimo še obilo posnemovalcev! Odbor.

Književnost.

— Narodna šola družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Rupertu v Velikovu je naslov 64 strani obsežni knjižici, v kateri je popisana otvoritev velikovške šole, a so tudi označeni smotri Ciril Metodove družbe. Spis je ponatisnjen iz „Mira“ ali znatno pomnožen in okrašen s čednimi ilustracijami. Dobiva se pri uredništvu „Mira“ v Celovcu, komad po 10 kr.

— „Matica Hrvatska“ vabi Slovence v kolo svojih članov, katerih je po zadnjem „Izveštaju“ 11.517. Krog božiča jim podari svoj bogati letošnji slovstveni pridelek: 1. Poslednji zvezek prirodoslovnega dela: „Iz bilinskoga svieta“, spisal dr. Gjurašin. 2. Zvršetak „Poviesti srednjega veka“, v kateri nam načrta prof. Valla zgodovino slovenskih narodov do l. 1453. 3. „Francoska drama“ od njezina početka do najnovijega vremena; ta knjiga prof. dr. Adamoviča utegne koristiti zlasti gospodom, ki se trudijo za povzdigo slovenskega gledališča. — Mnogovrsten je Matičin plod za l. 1896 na leposlovnem polju. Matičarji dobe: 4. „Niz novijih pripovesti ruskih“, prevel Lovrenčević. 5. „Izbrani spisi dra. Ivana Dežmanua“, katerim je spisal uvod in življenjepis pokojnikov sloveči estetik dr. Markovič. 6. „Izabrane pjesme Huga Badalića“. 7. „Dobri ljudi“ — pripovesti iz isterskega življenja, ki jih je spisal Evgen Kumič. 8. „Nikola Baretić“ — pripoved Venčeslava Novaka. 9. „Na pragu novoga doba“ — Osmana-Az za pripovedi iz Bosne. — Poleg ta navedenih obeta Matičin „Izveštaj“ še jedno ali dve beletristički deli za leto. Toliko krasnih knjig za — 3 gld. Posebe se treba naročiti na nastopne knjige, ki jih izda letos „Matica Hrvatska“ v svoji zlogi: Vergilijevih del pesniški prevod; pravod izbranih „essay“ ev tudi Slovincem znanega Angleža Macaulaya in „Hrvatskih narodnih pesmij“ I. zvezek (cena 1 gld. 50 kr.), ki bodo jedna izmej najvažnejših publikacij „Matice Hrvatske“. Novi člani izmej Slovencev prejmo po vrhu brezplačno hrvatsko-slovenski slovník. „Matice Hrvatske“ ni treba priporočati, priporočja se najbolje sama s svojimi krasnimi deli. Vsak ljubitelj poučno-leposlovne knjige in vzajemnosti hrvatsko-slovenske naj bi se vpisal vanjo. Do 10. t. m. prejema jo letne doneske za 1896 gg. knjigovezec Iv. Bonač, knjigotržec A. Zagorjan in poverjenik „Matice Hrvatske“ župnik I. Vrhovnik.

Brzjavke.

Gradec 5. decembra. Akademsko tehnično društvo „Triglav“ je imenovalo pesnika Aškercja svojim častnim članom ter mu priredi v sredo, dne 9. decembra slavnostni komers.

Dunaj 5. decembra. Včeraj pretrgana razprava o dr. Russa nujnem predlogu, naj se dovoli svobodna kolportaza in naj se odpravi

časniški in koledarski kolek se je v današnji seji poslanske zbornice dognala. Danes je debata trajala tri ure. Zbornica je Russov predlog odkazala odseku. Nasvet, naj se seja zaključi, je zbornica odklonila, na kar se je ob dveh začela generalna debata o drž. proračunu. Prvi je govoril dr. Z a č e k, kateri je obširno obrazilil in utemeljil zahteve moravskih Čehov.

Dunaj 5. decembra. V kratkem se razglasi cesarska odločba, s katero se sklicujejo dež. zbori na dan 28. decembra.

Dunaj 5. decembra. Občinski svet je včeraj dovolil rešilnemu društvu 10.000 gld., katero svoto je društvo odklonilo.

Berolin 5. decembra. Razkritja pri obravnavi o carjevi napitnici v Vratislavi so obudila v dvornih krogih velikansko senzacijo. Cesarjev osebni prijatelj grof Eulenburg je hudo kompromitiran.

Narodno-gospodarske stvari.

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. (Dalje.) Izrečini predpis § 3. ima namen da odstrani vsak dvom o tem, da ne spada poraba krajevnih imen, ki so postala vrstna označevala (n. pr. kremško belilo, kolonjska voda, Bonjak, novo-jičinski vozovi itd.) pod § 1 in 2 tega načrta. Ravno tako so pa morebiti še druge vrste označeval, ki po svojem etimološkem ali sicer svojim izvirnim pomenu obsejajo navedbo krajevnega značaja, ki pa po specijelnih običajih prometovih ne pridejo v tem oziru v poštev, da kažejo na krajevni izvir blaga. Taki konkretni slučaji naj se s stališča realnih potreb naravnost pretresajo in predlagajo morebitne spremembe predložene formuliranja paragrafa, o katerem se tu govori, sprejembe, katerih je želeli in katere se dajo zjediniti z napominom načetlom. Pri teh pretresovanjih k § 3. naj se ozira na poslednji predpis se sklicujoči § 5 tega načrta. V drugem odstavku § 5 se namreč misli na take dostavke k omenjenim, iz krajevnih imen nastalim označilom, ki paralizirajo njihno splošno ime in restituirajo izvirni krajevni pomen besede (n. pr. pristna kolonjska voda, naravna karlovska sol itd.) Do čim načrt zaznamovanje blaga z navedbo njegovega izvira v obče proglašja za fakultativno, torej samo napčno zaznamovanje izvira ne pa njega nedostajanje proglašja za kaznjivo, se ozira ravno citirani načrtov §. na slučaj, kjer mora interes gotove stroke, obtnije ali surove produkcije zahtevati obvezno zaznamovanje blaga z resnično navedbo njegovega izvira. Načrt zakona glede označevanja izvira v prometu blaga dopolnjuje določilo §. § 46, 47, 49 in 50 zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39 in zakon o obrani znamk z dne 6. januarja 1890, drž. zak. št. 19. (Dalje prib.)

Prošnja.

Zanašajoč se na dobrohotno podporo vsega slovenskega razumnštva, obrača se podpisano društvo do njega.

V okrožju podpisanega društva, posebno pa v Dobropoljah, ni nobene obrti, s katero bi se več ljudi pečalo. Prej so imeli naši delavni ljudje dober zaslužek po hrvatskih in ogerskih šumah, tudi na Dunaji so precej zaslužili kot krošnjariji. Toda zadnja leta ni pravega zaslužka niti v šumah, niti na Dnnaji.

Poljski pridelek ni tolik, da bi zadostoval gostonaseljenemu prebivalstvu, zato revščina narašča. Podpisano društvo ve, da ne zadostuje le pospeševanje kmetijstva, potem ceneno pridobivanje potrebnih rečij in bolje prodajanje nekaterih pridelkov, kakor so se prodajali doslej, da si so dosegli že lepi uspehi. Društvo si je v svesti, da mora poiskati svojim zadržnikom nove vire dohodkov, ki bi omogočili ljudem bivanje v domovini.

Iz vrst zadržnikov se slišijo glasovi: „Dajte nam dela!“

Društvo nima toliko denarja, da bi moglo ustanavljati velika podjetja, ki bi dajala zaslužek mnogim ljudem, pač pa že lahko pospešuje malo obrt, zlasti domačo, preskrbovalo bi surovine in izpečevalo izdelke. Doma imamo le lesa za kako obrt v izobilji, drugega nič. Vpeljala bi se morda lahko kaka lesna obrt, bodisi, da pripravlja le surovine za kako tovarno.

Ker v društvu samem nimamo obrtno izobraženih mož, zato se obračamo do slovenskih razumnikov, zlasti onih, ki poznajo različno obrt ter jih prosimo, da nam pomagajo z dobrim svetom in navodili, kako bi se upeljala kaka domača obrt te ali one stroke, katere bi dajala mnogim zaslužek, če tudi majhen, zlasti po zimi. Gledati je v prvi vrsti na tako obrt, ki ne potrebuje velikega investicijskega kapitala in za katero ni treba posebnega učenja.

Pisma hvaležno sprejema podpisano društvo. Upamo, da najde naša prošnja odprta srca in požrtvovalne moše, ki nam dajo praktičnih navodil za upeljavo kake domače obrti.

Kmetijsko društvo v Dobropoljah.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se dá tako mnogostoransko porabiti, nego "Mell-eye franceske žganje in sol", ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže s njim, kadar koga trga, zakaj to zdravilo upliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica 90 kr. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni saloonik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan s varnostno znamko in podpisom. 6 (1756-16)

Pomirljivo
 aliz razkrajajoče in izvrstnega okusa so
antikataralične pastile lekarja Piccolli-ja v Ljubljani
 (Dunajska cesta)
 katere učinkujejo proti hripavosti in olajšujejo kašelj. —
 Cena škatlici 25 kr., 10 škatlic 2 gld. 4 (32-2-5)

Dejstvo je, da današnje dame vsakdanji rabi Poudre-Eglantine in Savon-Eglantine zahvalijo ono mično barvo kože in ono mótno aristokratsko polt, ki so prave lepote znaki. Vedno čista, nikdar hrapava ali razpokana koža, obraz in roke vedno proste svetelja in marig, vse te prednosti se dosežejo, če se uporablja za svojo toaletto **Poudre-Eglantine in Savon-Eglantine**. Te higijenični toaletni predmeti nimajo v sebi nikakoršnih metalčnih snovi in so zajamčeno neškodljivi. Za varnost pred brezvrstnostnimi ponaredbami naj se vedno pazi na zakonito zavarovano varstveno znamko: „Glava s čelado“.

Glavna zaloga za Avstro-Ogersko:
Lekarna pri sv. Duhu, E. Tomaja naslednik
A. Winger, Zagreb, Illica št. 12.
 (3125-6) **Zaloga za Ljubljano:**
Lekarna pri Mariji Pomagaj, M. Leustek
 Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mostu.

V 10 lekcijah — salonski plesalec.
 Učenci se vzprejemajo in poučujejo slednji dan.
 Govori se lahko z menoj slednji dan od 11. do 12. in od 1. do 2. ure v mojem stanovanju
 v hotelu „Lloyd“ sobna št. 13.
 (3330-2) **Lang.**

Iz uradnega lista.
 Izvršilne ali eksekutivne dražbe: Marije Štemberger zemljišče v Kuteževem (v drugič) dne 11. decembra v Ilirski Bistrici.
 Janeza Repinca zemljišče v Laškem Rovtu, cenjeno 6540 gld., dne 14. decembra v Radovljici.
 Mihaela Vidmarja v Zvirčevem (sedaj v Ameriki) posestne in vžitne pravice do zemljišča vl. št. 46, cenjene 946 gld., dne 15. decembra 1896 in 15. januarja 1897 v Žužemberku.
 Antona Adamiča posestvo v Ponikvah, cenjeno 7352 gld., dne 15. decembra 1896 in 19. januarja 1897 v Velikih Laščah.
 Po Mariji Bizjak za 650 gld. izdražbano posestvo Antona Bizjaka v Vel. Trnu, cenjeno 575 gld., (potom relicitacije) dne 16. decembra v Krškem.
 Antona in Marije Kristof posestvo v Trški Gori, cenjeno 117 gld., dne 16. decembra 1896 in 16. januarja 1897 v Krškem.
 Jožefa Mantela posestvo v Kočevjih, oziroma Janeza Janketa v Mozeljju, cenjeno 50 gld., dne 16. decembra 1896 in 20. januarja 1897 v Kočevju

Meteorologično poročilo.

Decembar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
4	9. sveder	737.3	-7.0	sr. jzah.	oblačno	
5	7. jutraj	734.1	-6.5	sl. jvzh.	oblačno	0.3
	2. popol.	732.0	-5.0	sl. jvzh.	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura -5.6°, za 5.5° pod normalom. Po noči padlo je malo snega.

Dunajska borza
 dne 5 decembra 1896.

Skupni državni dolg v notah	101	gld	30	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101		30	
Avstrijska zlata renta	122		70	
Avstrijska krona renta 4%	100		75	
Ogerska zlata renta 4%	122		25	
Ogerska krona renta 4%	99		15	
Avstro-ogerske bančne delnice	936		—	
Kreditne delnice	365		—	
London vista	119		90	
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58		85	
90 mark	11		76	
90 frankov	9		53	
Italijanski bankovci	45		35	
C. kr. cekini	5		68	

 Potrtem srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš preljubljeni soprog, oziroma oče in brat, gospod
Rihard Bežek
 c. kr. davčni oficijal
 danes dne 5. t. m. ob 10. uri dopoldne, po dolgi in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.
 Pogreb bude v ponedeljek, dne 7. t. m., ob 4. uri popoldne iz Samostanskih ulic.
 V Kamniku, dne 5. grudnia 1896.
 (3339) **Žalujoči ostali.**

Izvirališče: **Giesshübl Slatina.** Železnika pri postaji. — Zdravilišče in vodozdravilnica pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
 na Kisele
KISELINE
 kateri je kot zdravilni vrecel že več sto let na dobrem glasu v vseh boleznih dihal in prebavi, pri protinu, želodčnem in mehur-nem kataru. Izvrsten je za otroke, prebolele in mej nosečnostjo. (1698-13)
 Najboljša dijetetična in osveževalna pijača.
Henrik Mattoni, Giesshübl Slatina.

Postranski zaslužek
 150—200 gld. mesečno za osebe vseh poklicnih vrst, ki se hoté pečati s prodajo zakonito dovoljenih srečk. — Ponudbe na „Hauptstädtische Wechselstuben-Gesellschaft Adler & Comp., Budapest“ (3060-19)
 Ustanovljena 1. 1874.

PHÖNIX-POMADA

na razstavi za zdravje in vrednvanje bolnikov v Stuttgartu 1890 odlikovana z nagrado, je po zdravniškem izreku in mnogih zahvalnih pismih, katerih število gre v tisoče, priznana kot jedino, zares rečno in neškodljivo sredstvo, s katerim se doseže tako pri gospod kakor pri gospodin lep in bujna rast las in se prepreči, da ne izpadajo in da se ne dela mej njimi prhot; mladi gospodje dobó po nje rabi močne brke. Za uspeh in za neškodljivost se garantuje.

Lonček 80 kr., če se pošlje po pošti ali proti povzetju 90 kr.
K. HOPPE, Wien, XV., Zinkgasse 14.
 (2790-16)

Ogersko-hrvatsko delniško pomorsko
 2222 parobrodno društvo v Reki. (35)

Preko Reke

najkrajša in najvarnejša, mej otoki se vijoča vožnja črta (elegantni, z največjim komfortom opremljeni, električno razsvetljeni parniki)

Hitre vožnje:

V noči od sote bote na nedeljo ob 1. uri in vsako sredo dopoldne v Kotor preko Zadra - Spljeta in Gruča. Vsak ponedeljek v Spljet-Metkovič. Vsak petek v Lošinj-Zadar. Spljet. Vsak četrtek poštini parniki v Zadar-Spljet in na otoke do Kotora. Vsako nedeljo ob 7. uri jutraj v Opatijo in Lošinj, povratek isti dan ob 8. uri 45 minut.

Vožni redi se nahajajo v Waldheim-ovem „Kondukturju“ štov. 593-604.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1896.

Nastopno omenjeni prihajalni in odhajalni časi označeni so v srednjeevropskem času. (1705-281)

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Proga čez Trbiž.

Ob 12. uri 5 min. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Frantseneste, Ljubno; čez Selsthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linz, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 10 min. jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Frantseneste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 min. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Paris; čez Klein-Reifling v Steyr, Linz, Budejovice, Placnj, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipke, Dunaj via Amstetten.

Proga v Novo mesto in v Kočevje.

Ob 6. uri 15 min. jutraj mešani vlak. — Ob 12. uri 55 min. po poludne mešani vlak. — Ob 6. uri 50 min. sveder mešani vlak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Proga iz Trbiža.

Ob 5. uri 52 min. jutraj osonni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipske, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Frantseneste. — Ob 11. uri 25 min. dopoldne osonni vlak s Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Parisa, Genova, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zell na jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 55 min. popoldne osonni vlak s Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Frantseneste, Pontabla. — Ob 9. uri 4 min. sveder osonni vlak s Dunaja via Amstetten, iz Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Proga iz Novega mesta in iz Kočevja.

Ob 8. uri 19 min. jutraj mešani vlak. — Ob 2. uri 23 min. popoldne mešani vlak. — Ob 8. uri 35 min. sveder mešani vlak.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.) v Kamnik.

Ob 7. uri 23 min. jutraj, ob 2. uri 5 min. popoldne, ob 6. ur 50 min. sveder, ob 10. uri 25 min. sveder. (Poslednji vlak le v oktobru ob nedeljah in praznikih.)

Prihod v Ljubljano (drž. kol.) iz Kamnika.

Ob 6. uri 56 min. jutraj, ob 11. uri 15 min. dopoldne, ob 6. ur 30 min. sveder, ob 9. uri 55 min. sveder. (Poslednji vlak le v oktobru ob nedeljah in praznikih.)

Prodaja vina.

Imam na prodaj okoli 300 hektolitrov belega in črnega vina. Cene zmerno, postržba točna. Za pristnost vina se jamči. Mali vzorci se ne pošiljajo. (3257-6)

A. M. Fajmann, Dignano, Istra.

100 do 300 goldinarjev na mesec

lahko zaslužijo osebe vsacega stanu v vseh krajih gotovo in pošteno brez kapitala in rizike s prodajo zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. — Ponudbe pod „Leichter Verdienst“
Rudolfu Mosse na Dunaju. (3236-4)

Pošten

učenec

ki je dovršil jedno ali dve srednji šoli, 12—15 let star, se takoj vzprejme v prodajalnico z mešanim blagom **F. Zadnek-a v Senožečah.** (3334)

Želim zameniti

svoje, v najlepšem kraju Kranjske ležeče, 16.000 gld. vredno

posestvo s hišo

v kacam mestu Kranjske. — Posestvo obstoji iz rodovitnih travnikov in njiv, dobro ohranjenih gozdov in nove hiše, katera je pripravna za gostilno in prodajalnico. (3331-1)
 Več pove upravnistvo „Slov. Naroda“.

Ljudevit Borovnik

(1832) **puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem** (46)
 se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za lovcé in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokese, vzprejema vsakovrstna popravila in jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastoj.

Ivana Hoff-a sladni izdelki za slabotne in bolnike

posebno pri boleznih na prsih, pljučih in v goltancu, za kašelj, hripavost, influenco, malokrvnost, bledičnost, bol v želodcu, hemoroide, kakor tudi za nervoznost in splošno telesno slabost kot dijetetično sredstvo že 50 let izborna izkušeno in od zdravnikov priporočeno. (3314-2)

Dobivajo se v lekarnah, v boljših drogerijah in specerijah, kakor tudi naravnost pri Ivanu Hoff-u, dvornemu dobavitelju, Dunaj, 1., Graben, Bräunerstrasse 8.

Prospekti in cenilniki brezplačno in franko.

Mala oznanila.

Pod Trnovo št. 2.

Veliko zalogo

Klobukov

priporoča

J. Soklič.

(1726)

Pod Trnovo št. 2.

Pekarija. JAKOB ZALAZNIK Slaščičarna.

v Ljubljani, na Starem trgu št. 21

priporoča slav. občinstvu za božična darila svojo bogato zalogo raznovrstnih slaščičarskih izdelkov in okraskov za božična drevesca

kakor tudi štirikrat na dan sveže okusno, zdravo in slastno pekarsko pecivo, posebno pa vsakovrstne

potvice in pince.

A. ZUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuval (1742)

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakovrstna naročila izvršujejo se točno in po niski ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. Pri sunanjih naročilnih blagovih naj se vzorec vposlati.

Kavarna I. Lekan

(„Pri Virantu“)

na Sv. Jakoba trgu.

Podpisane se priporočam sl. občinstvu za obilen obisk moje kavarne ter zagojavljam dobre pijače ter točno postrežbo.

Z velespoštovanjem

Ivan Lekan,

kavarnar.

(1727)

Glavna zaloga prvih tovarn najfinejših klobukov in čepic.

Najnižje cene.

Prekupovalcem tovarniške cene.

Čeniki se pošiljajo brezplačno.

J. S. BENEDIKT

Stari trg št. 16. Ljubljana Stari trg št. 16.

Prej **Albert Robida** Prej M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom. (1743)

Prej **Alojzij Erjavec** Prej J. Zor J. Zor

(1728) čevljarški mojster

v Ljubljani, Čevljarške ulice št. 3

priporoča se prečast. duhovščini in slav. občinstvu za obilno naročanje raznovrstnih obuval, katera izvršuje cenó, pošteno in iz zanesljivo trpežnega usnja od najfinejše do najprostejše oblike. Mere se shranjujejo. Vnanjim naročilom naj se blagovoljno pridene vzorec.

Sobni slikar Josip Erbežnik Sobni slikar

Poljanska cesta 17 Moste 33

izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela, kolikor mogoče po najnižjih cenah.

(1746)

Za okusno in trpežno delo se jamči.

Naročila pismenim potom: Moste št. 33.

Brata Eberl

Ljubljana, Franciškanske ulice 4.

Pleskarska mojstra c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavlinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost. (1744)

Zaloga originalnega karbolinca. Maščoba za konjska kopita in usnje.

Fr. Kaiser

puškar v Ljubljani,

Šelenburgove ulice št. 6 1729

priporoča svojo veliko zalogo orožja za lov in osebno varnost, streljiva in potrebščin za lovce. Specijalitete v ekspresnih puškah in pištolah, ki jih sam izdelujem. Popravki se izvršujejo v moji delavnici.

Tapetniška kupčija OBREZA v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1.

10 gld. samo stane pri meni fin modroc na peresih (Feder-matratke) iz najboljšega blaga solidno narejen. Ne zamenjajte mojih kot najboljši znanih modrocev z onimi, kot jih tukajšnji mizarji nepopolnoma izvršene ponujajo. Zanimice od 17—30 gld.; divani, otomani, garniture in vsa tapetniška dela (1737) po najnižji ceni.

Največja zaloga elegantnih in močnih **otročjih vozičkov** od 6 gld. naprej do 25 gld.

Mehanik Ivan Škerl

(1745)

Opekarska cesta št. 16 v Ljubljani

izdeluje in popravlja šivalne stroje in velocipede ter se priporoča p. n. občinstvu za izvrševanje v njegovo stroko spadajočih del in popravkov po najnižjih cenah. Vnanja naročila se točno izvršujejo.

IVAN URAN

Ljubljana, Gradlske št. 8, Igriske ulice št. 3

priporočata p. n. občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnih

pečij in glinastih snovij kakor tudi **štedilnikov**

in vseh v to stroko spadajočih del po nizkih cenah. (1730)

Ivan Jax

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev in velocipedov.

Čeniki zastoj in franko.

HENRIK KENDA

v Ljubljani.

Najbogatejša zaloga za šivilje.

(1746)

Ivanka Toni

(1731) v Vodmatu št. 3

priporoča p. n. občinstvu, zlasti gg. posestnikom konj in vozov, svojo

kovaško obrt

izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela, posebno priporoča gg. hišnim posestnikom

vozi za stavbe

ter jamči za dobro delo in točno potrebo.

Anton Presker

Sv. Petra cesta št. 16 Ljubljana Sv. Petra cesta št. 16

priporoča svojo veliko zalogo

gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in po najnižjih cenah solidno in najhitreje izgotovljajo. (1739)

ANTON KOŠIR

v Ljubljani, v Kolodvorskih ulicah št. 39, poleg juž. kolodvora

priporoča svojo zalogo izvršnih jermenov za stroje in jermenov zašivati po niskih cenah.

Kovčki „en gross“ gg. trgovcem po najnižjih tovarniških cenah. (1747)

G. Tönnies

v Ljubljani.

Tovarna za stroje, železo in kovinlivo.

Isdeluje kot posebnost: vse vrste strojev za lesoreznilce in žage. (1732)

Prezame celo naprave in okrasne parostroje in kotle po najboljši sestavi, slučajno turbine in vodna kolesa.

Najnižje cene! Solidno blago!

Hugon Ihl

priporoča svojo veliko zalogo (1740)

suknenih ostankov

po znižani ceni. Zunanja naročila izvrši brzo

v Ljubljani, Pred škofijo št. 2.

Ign. Fasching-a vdove

ključavničarstvo 1748

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč najprostejših, kakor tudi najfinjših, z žolto medjo ali mesingom montiranih za oblake s pečnicami ali kahlami. Popravljanja hitro in po ceni. Vnanja naročila se hitro izvršijo.

Ustanovljeno leta 1847.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvorec).

(1733)

Fran Detter

Ljubljana, Stari trg šte. 1.

Prva in najstarejša zaloga šivalnih strojev.

Tu se tudi dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno pa priporočam svoje izvršne slamo-reznice in mlatilnice, katere se dobivajo vzlic njih izbornosti cenó. (1741)

Čeniki zastoj in poštnine prosto.

Svoji k svojim!

Kavarna J. Kramar

Ljubljana (1749)

Dunajska cesta št. 5.

Krepak in priden učenec (3333-2)

se vzprejme takoj v prodajalnice z železnimi in špecijskim blagom Jos. Span-a v Domžalah.

Stara trgovina z mešanim blagom

s prodajo tobaka in kolekov in točenjem žganja, z dokazljivim letnim prometom 20-24.000 gld., stanovanje in gospodarsko poslopje,

se takoj odda z zalogo ali pa brez nje, ker jo lastnik hoče opustiti.

Povpraša naj se: **H. Plek, Kraljevec**, pošta **Dubravica (Wissel)**. (3293-2)

Pod strogo jamščino
z mnogimi spričevali in pohvalnimi pismi, z nad 300 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svinčnjaki in diplomami odlikovane najboljše

kmetijske stroje
slamorenice, mlatilnice itd.
trvdke

Th. Mayfarth & Comp.
tovarna za stroje na Dunaju, častni udje kmetijskih družb, kakor tudi najboljše

šivalne stroje
za rodbine, krojače, šivilje itd., nedosegljive v trpežnosti in delavni zmožnosti in nizki cenah se naročuje jedino:

Andrej Hallekar
Florijanske ulice št. 24 v Ljubljani.
Za solidno, točno postrežbo in dobrot strojev se popolnoma jamči. (3182-8)

Moderci

izvrstne fačone, najboljši izdelek

(2220-35) najceneje pri

Alojziju Persché

Pred Škofijo 22, poleg mestne hiše.

katere so že več let preskušene in po odličnih zdravnikih kot lahko odvajalno, razstojljivo sredstvo priporočane, ne motijo prebavljanja, so popolnoma neškodljive. Ker so posladkorjene, jih otroci radi uživajo. Škatljica, 15 kroglic imajoča, velja 15 kr., zavoj z 8 škatljicami, torej s 120 kroglicami, velja le 1 gld. a. v. (3172-6)

Zahtevaj „Neustein-ove odvajalne kroglice“. — Pristne so samo, ako imajo pridejano varstveno znamko „Sv. Leopolda“ v rdečem tisku. Naše registrovane škatljice, navodi in zavijki morajo imeti podpis „Philipp Neustein, Apotheker“.

Philipp Neustein-ova
lekarna pri „Sv. Leopoldu“, Dunaj, I., Plankengasse 6.
Zaloga v Ljubljani pri gg. lekarnih G. Piccoli-ju in M. Mardetschläger-ju.

I. najstarejša posredovalnica stanovanj in služeb
Ljubljana **G. FLUX** Breg št. 6

priporočila in namešča (3332)
službe iskajoče vsake vrste (moške in ženske) za tukaj in drugod. Za kakor koli mogoče hitro in vestno postrežbo se jamči.

P. n.
Svoj bogato ilustrovani žurnal nakičenih (2302-34)
ženskih klobukov
razpošiljam poštine prosto in zastonj.
Henrik Kenda v Ljubljani.

Posojilnica v Celju odda v najem
v „Narodnem domu“
več prodajalnic

katere so zelo ugodne za vsako trgovino. „Narodni dom“ stoji na oglu cesarja Jožefa trga in ljubljanske ceste, po kateri gre ves promet iz savinjske doline. Nasproti „Narodnemu domu“ je c. kr. okrajno glavarstvo in c. kr. glavni davčni urad. V „Narodnem domu“ sta dva denarna zavoda, namreč celjska posojilnica in južno-štajerska hranilnica; nadalje je tu čitalnica in shajališče vseh narodnih društev.

Pismene ponudbe vložiti je pri posojilnici v Celju. (3281-2)

Išče se za veliko pivovarno jamščine zmožen, izkušen

depozitér

za vodstvo zaloge za Ljubljano, ozir. za Kranjsko.

Ponudbe naj se pošiljajo upravnistvu „Slov. Naroda“.

Istotako se vzprejemajo ponudbe za ledenico. (3324-2)

Najcenejši nakup!
Največjo izber vseh vrst
kožuhovin
ima
Alojzij Persché
Pred škofijo 12. (3309-4)

Vsega zdravilstva
DR. BELA STUHEC
opérateur c. kr. vseučiliščne klinike za porodništvo in ženske bolezni v Gradcu, praktični in zobni zdravnik
ordinuje (3320-2)
v Ptuj
Florijanski trg št. 1, I. nadstropje.

V Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8
pri Ign. Žargi-ju (3249-7)
reelna razprodaja.

Prav ugodna prilika za nakupovanje raznega blaga: klobukov, modercev, srajc, kravat, ovratnikov itd. in blaga za krojače in šivilje.

Naj nikdo ne zamudi te ugodne prilike za nakupovanje dobrega, trpežnega blaga.

Pri Ign. Žargi-ju
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8.

Otvoritev mesnice in gostilne.

Podpisane naznavam, da otvorim dané 21. novembra t. l. v **Travniških ulicah št. 6** (poleg vojašnice) mesnico, v kateri bodem prodajal

konjsko meso.

Klali bodem samo lepe, zdrave in rejene konje, in sicer se bodo klali v mestni klavnici pod strogo kontrolo. Vse meso bode živinozdravnik natančno ogledal in je torej zajamčeno, da se bode prodajalo zgolj zdravo in dobro blago.

Meso se bo prodajalo kilogram po 24, 28 in 36 kr.
Istotam otvorim tudi

gostilno „pri zlatem konju“

v kateri se bodo dobivala ukusno in tečno prirejena jedila iz konjskega mesa, in sicer: golaš porcija po 6 kr., bržola po 14 kr., zrezek po 18 kr. Točila se bodo dobra, pristna vina, liter po 28 kr. in 36 kr., ter dobro in priljubljeno Reininghausovo pivo 1/2, liter po 10 kr., liter po 20 kr.

Zagotavljam dobro in točno postrežbo, se priporočam slavnemu občinstvu na obilen obisk in naročevanje.

Ivan Kopač
mesarski mojster in gostilničar. (3263-5)

FR. ČUDEN
urar
Mestni trg **Ljubljana** Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primorala me je, ker je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge.
Ker se sedaj bliža čas za

božična in novoletna darila

priporočam vsakomur svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, veriž in vsakovrstno zlatino in srebrnino kot najprimernejša darila ter vabim vsakega, da si pri nakupu ogleda mojo zalogo.
Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po mogoče nizkih cenah ter se priporočam z velespoštovanjem

Fran Čuden.

L. Luser-jev obliž za turiste.

Gotovo in hitro upljujejo sredstvo proti kurjim očesom, šuljem na podplatih, petah in drugim trdim praskam kože.

Veliko priznanih pisem je na ogled v glavni razpošiljalnici:
L. Schwenk-a lekarna
1850-47 **Meldling-Dunaj.**
Pristen samo, če imata navod in obliž varstveno znamko in podpis, ki je tu zraven; torej naj se pazi in zavrne vse manj vredne ponaredbe.

Ta obliž dobiva se le v jednjaj velikosti po 60 kr.
Zahtevaj izrecno Luser-jev obliž za turiste.

Dobiva se v lekarnah.

Pristen v Ljubljani: J. Mayr, Mardetschläger, U. pl. Trnkoczy, G. Piccoli, L. Grečel; v **Rudolfsovm** S. pl. Sladovič, F. Haika; v **Kamniku** J. Močnik; v **Celovci** A. Egger, W. Thurnwald, J. Birnbacher; v **Bresah** A. Aichinger; v **Trgu** (na Korškem) C. Menner; v **Beljaku** F. Scholz, Dr. E. Kumpf; v **Gortel** G. B. Pontoni; v **Wolfsbergu** A. Huth; v **Kranju** K. Šavnik; v **Radgostu** C. E. Andrien; v **Idriji** Josip Warto; v **Radovljici** A. Roblek; v **Celji** K. Gela; v **Črnomlju**: F. Haika.

Podpisani priporočata p. n. občinstvu, prijateljem in
znancem svojo
gostilno „pri vinski trti“
v Židovskih ulicah št. 4.
Točita dobro dolensko in druga vina ter bu-
dejeviško pivo. Istotam dobé se mrzla jedila.
Za obilen obisk se priporočata z velespoštovanjem
(3336) **Dragica in Pepica Koračin.**

Dojiteljica (3321-3)
želi takoj nastopiti službo v večjem mestu
Več pove upravnistvu „Slovenskega Naroda“.

**Izvežbanega
koncipijenta**
vzprejme takoj
dr. Val. Temnikar
odvetnik v Kamniku. (3335-1)

3093-3) Vse vrste
tamburic
priporoča tvrdka
J. Stjepušin
v Sisku
na Hrvatskem.
Ilustrovani ceniki
se pošiljajo na
zahtevanje
vsakomur franko.

Nagrobne vence
v največji izberi in
po najnižjih cenah
trakove k vencem
z ali brez napisov
v vseh barvah
(2911-25) priporoča
Karol Recknagel.

Sidro
LINIMENT. CAPSICI COMPOS.
iz Richterjeve lekarne v Pragi.
Priznana izborna, bolečine tolažeča ma-
zilo; po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobiva v vseh lekarnah.
Zahtevati naj se blagovoli to splošno priljubljeno
domače zdravilo vedno na kratko kot
Richterjev Liniment s „sidrom“
in sprejme naj se iz opreznosti le take
steklenice kot pristne, ki imajo znano
varstveno znamko „Sidro“. (3301-2)
Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Danes v soboto 5 decembra
Jutri v nedeljo 6. decembra
v Hafnerjevi pivarni v hôtelu „LLOYD“
KONCERT
damskega orkestra (3338)
PÖSCHL.
Začetek ob 1/8. uri. | Začetek ob 1/8. uri.

Jutri popoldne od 2. do 1/4. ure
v kavarni „Pri slonu“.

Usojam se naznanjati najljubneje p. n. občinstvu,
da se točijo
v gostilni „Pri avstr. cesarju“
v Ljubljani
prav dobra dolenska in istrijska vina in dobro
Reinlinghausovo marčno pivo.
Za gorka in mrzla jedila in rečno postrežbo je
najbolje skrbjeno. Tudi se odda še za nekaj dni
zakurjeno kegljišče.
Za mnogobrojni obisk se priporoča z velespoštovanjem
(3337-1) **J. Jerman.**

Izdelovanje perila
Na debelo! Za gospode, gospé in otroke. Na drobno!

Prezema se opreme za neveste. (2158-37) Ustanovljeno leta 1870.
Cena in blago brez konkurence!
Prezema se opreme za novorojence.
Ceniki v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku
se na zahtevanje pošiljajo prosto.

Srajce za gospode
bel sifon, gladka prsa, brez
zavratnika, brez manšet,
27 vrst,
1 komad po gld. 1-16 do 2-70
6 komad. „ „ 5-25 „ 15-
Srajce za dečke
v 4 velikostih, kakor zgoraj
1 komad po gld. 1- do 1-40
6 komad „ „ 5-75 „ 7-75
Spodnje hlače (gate)
za gospode 6 kakovostij
1 kom. po gld. —80 do 1-40
6 kom. „ „ 4-50 „ 7-50
12 ovratnikov
gld. 1-50 do gld. 2-20.
12 parov manšet
od gld. 3-30 do 4-50.
12 komadov
predsrajčnikov
od gld. 3-25 do 5-
Cena in blago brez konkurence!

Za brezhiben kraj in najsolidnejšo postrežbo jamči tvrdka
C. J. Hamann v Ljubljani
zalagatelj perila več c. kr. častniških uniformovalšč in uni-
formovanja v naši c. in kr. vojni mornarici.

Odlikovan na svetovni razstavi
(1602) v Čikagi s svetinjo. (50)
CHOCOLAT SUCHARD
NEUCHÂTEL (SUISE)
CACAO
LEICHTLÖSLICHER CACAO
UBERALL VORRATHIG 17-MEDAILLEN
FEINSTE QUALITÄT
MASSIGE PREISE

Lekarna „Pri Mariji Pomagaj“ M. Leustek
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu
priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno
pristno čisto in sveže
Dorševo Med. ribje olje
ugodnega okusa, lahko prebavljivo; mala steklenica 50 kr.,
večja 1 gld.
Nadalje zaradi svojega izbornega učinka znano
tanno-chinin tinkturo za lase
katera okrepuje lasišče in preprečuje izpadanje las.
Cena steklenici z rabilnim navodom 50 kr.
Zaloga vseh preskusnih domačih zdravil, katera
se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognac,
malaga, rum i. t. d. (3280-5)
Razpošilja po pošti vsak dan 2krat.

Proda se
7 tamburic s strojem.
Kje? pove upravnistvo „Slov. Naroda“. (3333)

Gospodičina želi vstopiti kot
prodajalka
v kakem manjšem mestu ali na deželi. — Ponudbe
vzprejma upravnistvo „Slov. Naroda“. (3317-3)

Za kašljujoče
dokazuje nad 1000 spričeval (3147-7)
izbornost
Kaiserjevih prsnih bonbonov
gotovo in hitro učinkujučih pri kašlju, hri-
pavosti, kataru in zastizenju. Največja
specijaliteta Avstrije, Nemčije in Švicarske. Za-
voječek 10 in 20 kr.
Zaloga v Ljubljani: Viljema Mayer-ja, le-
karna, Marijin trg in Mr. Ph. M. Mardet-
schlaeger-ja, lekarna, Prešernov trg.

Vozni listki v Sev. Ameriko
(3077-9) pri
nizozemsko-ameriški
parobrodni družbi.
I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7* **DUNAJ.**
Vsak dan odprava z Dunaja.
Pojasnili zastonj.

Dr. Rose balzam
za želodec
iz lekarne
B FRAGNERJA v Pragi
je že več kakor 30 let občno znano domače
zdravilo slast vzbujajočega, prebavljanje pospe-
šujočega in mlo odvajajočega učinka.
Svarilo! Vsi deli anabalaže imajo
zraven svojo postavno depo-
novano varstveno znamko.
(1760-21) **Glavna zaloga:**
Lekarna B. Fragnerja pri „črnem orlu“
Praga, na Mali Strani, ogelj Spornereve ulice.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr., po pošti 10 kr. več.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Zaloga v avstro-ogerskih lekarnah.

P. n. občinstvu javljam, da sem se
v **Čirknici**
nastanil kot praktični zdravnik.
(3325-2) Očelčnim opoštovanjem
Dr. Mano Dereani.

Važno! Važno!
Za vsako rodbino primerna
darila za Miklavža in Božič
po znižanih cenah
priporoča
K. RECKNAGEL
Mestni trg št. 24. (3318-2)
Kožuhovina v največji izberi.